EHK
ELÄINTEN HYVINVOINTIKESKUS

Eläinten hyvinvointikeskuksen lausunto valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana

Asia: U 91/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana

Eläinten hyvinvointikeskus (EHK) kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana.

EHK:n tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin edistäminen tutkittua tietoa levittämällä. Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto EFSA on vuonna 2022 tehnyt ja julkaissut uusimpaan tutkimusnäyttöön perustuvat tieteelliset raportit, ja niihin pohjautuvat suositukset eläinkuljetusasetuksen uudistamiseksi. EFSA:n suosituksiin perustuva asetusehdotus antaa voimassa olevaa neuvoston eläinkuljetusasetusta paremmat edellytykset eläinten hyvinvoinnin edistämiselle. Suhtaudumme EHK:ssa komission ehdotukseen myönteisesti.

Ehdotuksen tavoitteet

Ehdotuksen keskeiset tavoitteet, pitkien teuraskuljetusten lopettaminen, paikallisen teurastuksen suosiminen sekä lihan ja sukusolujen kuljetusten edistäminen elävien eläinten sijaan **ovat eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta erittäin kannatettavia**. Eläinten kuljetus ja siihen liittyvät käsittelyt, lastaus, purku ja vieraat eläimet aiheuttavat eläimelle stressiä, jolla voi olla pitkäkestoisia negatiivisia hyvinvointivaikutuksia.

Soveltamisala

Komission ehdotuksen soveltamisala on selkeä. Erittäin **kiitettävää on, että eläinten hyvinvoinnin varmistaminen valvonnalla kattaisi koko kuljetuksen** ja ulottuisi määränpäähän asti, vaikka määränpää olisi EU:n ulkopuolinen maa tai vaikka kuljetus alkaisi EU:n ulkopuolelta päättyen EU-alueelle.

On hyvä, että asetuksen piiriin tulisi uusia eläinryhmiä kuten kalat, ravut ja mustekalat sekä kissojen ja koirien kaupalliset kuljetukset. Kissojen ja koirien kaupallisiin kuljetuksiin ehdotetaan vähimmäisikää sekä lämpötilan ja kosteuden raja-arvoja.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

EHK
ELÄINTEN HYVINVOINTIKESKUS

Yleistä asetuksen vaatimuksista

Vaatimukset uusimman tieteellisen tiedon ja teknologian hyödyntämisestä sekä kuljetuksen järjestäjän vastuista eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ovat hyvät. Esimerkiksi on hyvä, että kuljetusvälineiltä edellytetään paikannusjärjestelmiä.

Asetusehdotus sisältää paljon eläinten hyvinvointiriskejä vähentäviä yksityiskohtia, kuten sarvellisten ja sarvettomien eläinten kuljettamisen erillään. Yksityiskohtaiset kannatettavat vaatimukset sisältävät esimerkiksi kiellon kuljettaa:
- pitkälle tiineitä eläimiä, joiden tiineysajasta on kulunut 80 % tai yli
- seitsemän päivän sisällä synnyttäneitä eläimiä
- vastasyntyneitä eläimiä, joiden napa ei ole kuivunut
- alle 5 viikon ikäisiä ja alle 50 kg painoisia vasikoita, alle 3 viikon ikäisiä porsaita, karitsoita ja kilejä yli 100 km matkoja
- hirvieläimiä verisarvivaiheessa

Toimijoiden hyväksyntä ja reittisuunnitelmat

Hyvää ehdotuksessa on, että hyväksytyt reittisuunnitelmat matkakuvauksineen edellytettäisiin sekä pitkiltä että lyhyiltä kuljetuksilta. Kuljetuskuntoisuuden tarkistus ja vakuutus niin lähtöpaikassa kuin päätepisteessä on niin ikään hyvä uudistus, kuten velvoite raportoida eläinten lukumäärä, matkan aikana kuolleet ja vahingoittuneet eläimet sekä mahdollinen lämpöstressi.

Kuljetusaikoja koskevat rajoitukset

Hyviä uudistuksia asetusehdotuksessa verrattuna voimassa olevaan eläinkuljetusasetukseen ovat ehdotetut kuljetusten enimmäiskestot (esimerkiksi teuraskuljetukset enimmillään 9 tuntia, siipikarja enimmillään 12 tuntia), kuljetettavien eläinten vähimmäisiät ja kuljetuksenaikaiset vähimmäispinta-alat. Yhdeksän tunnin teuraskuljetuksen ylittämiselle voisi ehdotuksen mukaan saada viranomaiselta poikkeusluvan, mikäli matka lähimpään teurastamoon kestää yli yhdeksän tuntia.

Vieroittamattomat eläimet, kuten vasikat, karitsat ja kilit, ovat herkässä elämänvaiheessa, eikä niiden kuljettaminen ole hyvinvoinnin näkökulmasta hyvä asia. Esimerkiksi pikkuvasikoilla kuljetusstressi aiheuttaa tutkitusti lisääntynyttä sairastavuutta, päiväkasvun heikkenemistä ja lisääntynyttä kuolleisuutta (Sandelin 2023). Jos pikkuvasikoita joudutaan kuljettamaan, tulisi niiden ikä uuden tutkimuksen mukaan olla mieluummin 28 vrk kuin 14 vrk (Marcato ym. 2023).

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Lastauksen ja purun laskeminen mukaan kuljetusaikaan sisältää eläinten hyvinvoinnin kannalta hyvää, mutta myös mahdollisen riskin. Lastaus ja purku käsittelyineen ovat eläimelle stressaavia, joten on hyvä, jos ne tapahtuvat sujuvasti. Hyvinvointiriski sisältyy siihen, että kuljetusaikaa yritetään lyhentää huonolla eläinten käsittelyllä lastauksen ja purun aikana. Eläinten käsittelystä annetaan ehdotuksessa kuitenkin melko tarkkoja määräyksiä, esimerkiksi sähköpiiskan käyttökielto (muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta) ja siipikarjan lintujen kantamisen säännöt. Kouluttamalla lastauksiin, kuljetuksiin ja purkuihin osallistuvat henkilöt eläinten hyvinvoinnin huomioimisessa, eläinten käsittelyä voidaan parantaa ja hyvinvointiriskejä vähentää.

Huonoa asetusluonnoksessa on se, ettei merikuljetusta lasketa matka-ajaksi, vaikkakin merikuljetuksille on ehdotettu erityisiä vaatimuksia, joita ei ole maakuljetuksissa.

Kuljetustila

Naudoilla plasman kortisolikonsentraatio ja kreatiinikinaasiaktiivisuus sekä ruhjeiden ja mustelmien määrä kasvavat, jos kuljetustila on ahdas. Naudan makuullemenoliikkeet vaativat tilaa. Kaikkien eläinten on mahduttava kuljetuksessa lepäämään luontaisessa asennossa. Kuljetustila on oleellinen tekijä myös ilman vaihtumisen ja eläimen lämmönsäätelyn kannalta. Kuljetustilan korkeuden tulee olla reilusti korkeimman eläimen pään yläpuolella, kun esimerkiksi nautaeläin seisoo pää luonnollisessa asennossa (EFSA AHAW Panel, 2022). Komission esityksen mukaan nautojen kuljetustilan vähimmäiskorkeus lasketaan kertomalla korkeimman eläimen säkäkorkeus 1,17:a ja lisäämällä tähän 20 cm.

Kuljetuslämpötiloja koskevat rajoitukset

Pitkät, yli 9 tunnin, kuljetukset tulisivat kielletyksi, jos on kuumempaa kuin 25–30 C-astetta ja kylmempää kuin -5 C-astetta. Kuljetuksenaikaisten lämpötilojen huomiointi, erityisesti pitkien kuljetusten kieltäminen kuumaan aikaan, kuljettaminen kuumalla säällä yöaikaan ja väljemmät kuljetustilat kuumassa ovat hyviä uudistuksia.

Kylmästressille altistavat eläimen huono kunto, huono ravitsemustila, vähäinen kehon rasvan määrä sekä aiempi tottumattomuus kylmään. Pikkuvasikoiden kuljetuksissa kylmällä tulisi vasikoilla olla paksu kuivitus ja kuivat olosuhteet. Riittävä tila kuljetuksissa on tärkeä siten, että vasikka voi siirtyä lämpötilaltaan sopivaan paikkaan kuljetusvälineessä ja välttää esimerkiksi ilma-aukoista tulevaa kylmää (EFSA AHAW Panel, 2022). Tutkimuksessa, jossa 1–2 viikon ikäisiä vasikoita kuljetettiin 19 tuntia kesällä (lämpötila keskimäärin 15 C-astetta) ja talvella (lämpötila keskimäärin 2,3 C-astetta) havaittiin, että talvella kuljetettaessa vasikoilla oli vaikeuksia säilyttää ruumiinlämpö normaalina. Talvella kuljetettujen vasikoiden ruumiinpaino myös laski kesällä kuljetettuja enemmän (Knowles ym. 1999).

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

EHK
ELÄINTEN HYVINVOINTIKESKUS

Lähteet

EFSA AHAW Panel (EFSA Panel on Animal Health and Welfare), Nielsen SS, Alvarez J, Bicout DJ, Calistri P, Canali E, Drewe JA, Garin-Bastuji B, Gonzales Rojas JL, Gortázar Schmidt C, Michel V, Miranda Chueca MA, Padalino B, Pasquali P, Roberts HC, Spoolder H, Stahl K, Velarde A, Viltrop A, Winckler C, Earley B, Edwards S, Faucitano L, Marti S, de La Lama GCM, Costa LN, Thomsen PT, Ashe S, Mur L, Van der Stede Y and Herskin M, 2022. Welfare of cattle during transport. EFSA Journal 2022; 20(9):7442, 121 pp. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2022.7442

Knowles, T. G., Brown, S. N., Edwards, J. E., Phillips, A. J., Warriss, P. D. 1999. Effect on young calves of a one-hour feeding stop during a 19-hour road journey. Veterinary Record, 144(25):687-692. https://doi.org/10.1136/vr.144.25.687

Marcato, F., van den Brand,H., Kemp, B., Engel, B., Schnabel, S. K., Hoorweg, F. A., Wolthuis-Fillerup, M. and van Reenen, K. 2023. Effects of transport age and calf and maternal characteristics on health and performance of veal calves. J. Dairy Sci. 105:1452–1468. https://doi.org/10.3168/jds.2021-20637

Sandelin, A. 2023. Epidemiological studies on morbidity, mortality and growth on Finnish calf rearing farms. Doctoral dissertation, University of Helsinki, Faculty of Veterinary Medicine. https://helda.helsinki.fi/items/42e1d08b-20b3-47c3-b2af-3ab13b22cdb9

Helsingissä 15.2.2024

Satu Raussi ja Tiina Kauppinen
Eläinten hyvinvointikeskus

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi